

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Historia da Empresa		Código	650G01005
Titulación				
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía Aplicada 1			
Coordinación	Lindoso Tato, Elvira	Correo electrónico	elvira.lindoso.tato@udc.es	
Profesorado	Casal Rodríguez, Bruno Lindoso Tato, Elvira	Correo electrónico	bruno.casal@udc.es elvira.lindoso.tato@udc.es	
Web				
Descripción xeral	<p>A materia Historia da Empresa ofrece unha formación básica ao futuro graduado, orientado a traballar no ámbito empresarial e onde o coñecemento da evolución da empresa resulta determinante á hora de tomar decisións executivas.</p> <p>O obxectivo da materia é estudar e comprender a figura da empresa e do empresario e o seu papel no desenvolvemento económico (relación entre determinadas formas de empresa e a intensidade do crecemento económico). Estudar os cambios experimentados en tamaño e forma. Posibilitar a análise dos diferentes tipos de empresas incardinados nun contexto histórico. É dicir, a análise dos axentes e as organizacións empresariais en perspectiva histórico-económica ata o século XXI. E, así mesmo, establecer comparacións entre os distintos modelos empresariais ao longo do tempo e dos países.</p> <p>A materia contribúe a proporcionar unha formación que permite un coñecemento extenso e profundo da evolución da empresa moderna no longo prazo, o seu desenvolvemento e a súa situación actual, capacitando aos futuros graduados para responder de xeito crítico e responsable aos diferentes retos que se lle presenten, contribuíndo á potenciación e mellora da empresa. Permite examinar como se resolvieron problemas similares aos que se enfrentan as empresas na actualidade e, xa que logo, é unha ferramenta útil para a toma de decisións. Móstrase que a realidade empresarial é plural, diversa e dinámica. Non pode ser aprehendida cunha teoría universal, nin existe unha única solución organizativa ou tecnolóxica que garanta a excelencia empresarial.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
Recoñecer as diferentes fases da evolución económica e comprender as variacións que se produciron na empresa co paso do tempo	A11 A19	B1 B8 B14
Estudar e comprender a figura da empresa e do empresario e o seu papel no desenvolvemento económico	A11 A19	
Coñecer as principais formas de empresa, a súa evolución e a súa problemática nun contexto histórico	A11 A19	
Establecer comparacións entre os distintos modelos empresariais ao longo do tempo e dos países	A11 A19	
Coñecer e avaliar criticamente as distintas aproximacións teóricas sobre o desenvolvemento empresarial e como se relacionan co mundo real	A3	

Apreciar como as diferenzas nas contornas culturais, legais, políticas, sociais, etc. afectaron ás empresas e ao seu desenvolvemento en diferentes partes do mundo	A11 A19		
Identificar e explicar as principais vantaxes competitivas das empresas	A3 A5 A7 A8 A11 A13	B2 B5 B6	
Facilitar o proceso de toma de decisións nas empresas a partir da familiarización cunha perspectiva histórica e temporal das mesmas	A11 A13 A19		
Analizar como os empresarios e os directivos afrontaron no pasado os problemas derivados da xestión das súas empresas	A3 A11 A13 A19		
Comprender como as empresas reaccionaron ante os cambios nos mercados, as tecnoloxías e as institucións e como, á súa vez, influíron nos mesmos	A3 A5 A6 A11 A16 A17 A18 A19 A23	B13	
Explicar os principais cambios estructurais que permitan ás empresas aumentar de tamaño	A5 A11 A19		C8
Mostrar a existencia dunha realidade empresarial plural, diversa e dinámica, que non pode aprehenderse cunha teoría ou un modelo universal			C4
Capacidade de expresión, oral e escrita	A4	B4	C1 C2
Capacidade analítica, lóxica e sintética	A24		C6
Capacidade de percura, selección e elaboración de información			C3 C6
Capacidade de traballo en equipo e de relación	A1		C4
Capacidade de aplicación dos coñecementos adquiridos á interpretación do material estatístico, gráfico e documental	A20 A21 A24		
Destreza na aplicación de técnicas cuantitativas para o tratamiento de repertorios estatísticos	A13 A21 A22	B10 B11	
Avaliar o comportamento, a cultura e a estratexia das empresas	A12		C5 C8
Comprender a rápida dinámica de cambio dos negocios e os factores que inflúen nos ritmos e patróns dese cambio	A9 A11 A19		
Aprendizaxe de organización, planificación e administración do tempo de traballo	A13 A22		

Estimular o desenvolvemento do afán de superación e o liderado, favorecendo a capacidade de convicción e de aceptación dos puntos de vista dos demás			C1 C4 C6
Potenciar a creatividade e a innovación	A5 A19		C8
Fomentar a iniciativa persoal e emprendedora		B9	C5
Xestionar o cambio con eficacia e responder a demandas cambiantes	A19		
Asumir responsabilidades á hora de lograr unha aprendizaxe e un desenvolvemento persoal e profesional (Planificación do Desenvolvemento Persoal)	A1 B3 B7 B12	C3 C7	
Contribuír ao recoñecemento da diversidade e a multiculturalidad			C4
Facilitar o desenvolvemento dun compromiso ético	A9		C4

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1: A empresa no mundo preindustrial	1. As baixas taxas de crecimiento da economía preindustrial: unha visión a longo prazo da historia económica precapitalista occidental 2. A organización da producción precapitalista: a empresa antes da industrialización
Tema 2: A empresa na Primeira Revolución Industrial, 1780-1870	1. A Revolución Industrial Británica e a difusión da industrialización 2. A xénesis da empresa moderna
Tema 3: A Segunda Revolución Industrial e o desenvolvemento da gran empresa, 1870-1973	1. A Segunda Revolución Industrial e a integración do mercado internacional 2. As estratexias de crecimiento empresarial no marco da Segunda Revolución Industrial 3. As alternativas á gran empresa. Continuidades e cambios
Tema 4: A empresa ante os desafíos da globalización, 1973-2016	1. A economía mundial entre dúas crises 2. Os últimos desenvolvimentos da gran empresa e outras respostas empresariais

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A1 A17 A19 B14 C4 C5 C7 C8	2	0	2
Estudo de casos	A11 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 C1 C2 C4 C6	6	18	24
Lecturas	A11 B4 C1 C2 C6 C8	11	22	33
Presentación oral	A1 A4 A20 B9 B14 C1	3	9	12
Proba obxectiva	A21 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 C1 C2 C6	3	0	3
Sesión maxistral	A3 A5 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 B10 B11 B12 C3 C4 C5 C7 C8	17	51	68
Atención personalizada		8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Actividades iniciais	Exposición previa das líneas maestras da materia e orientación inicial en función dos recursos bibliográficos, docentes e informáticos dos que dispón o alumnado.
Estudo de casos	Inclue as prácticas con material cuantitativo e cualitativo, así como determinadas lecturas.
Lecturas	Lecturas obligatorias complemento das clases maxistrais.
Presentación oral	Exposición e discusión en horario lectivo das lecturas e do diverso material gráfico-estadístico que integran as clases prácticas.
Proba obxectiva	Consistirá na realización dun exame escrito sobre os contidos do programa nas convocatorias oficiais.
Sesión maxistral	Nestas sesións, o profesor impartirá as pautas chave de cada un dos puntos do temario da asignatura que o alumno debe conocer e preparar co traballo persoal e coa axuda dos restantes instrumentos que ofrece o curso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción
Estudo de casos	En cada un dos casos, procurase a atención persoalizada nas correspondentes sesións de clase o en horario de tutoría (seguimento do traballo do estudiantado, resolución de dúbidas, orientación cara a mellora do estudo, etc.).
Lecturas	
Presentación oral	Ademáis, nas tutorías de grupos reducidos (4 horas para cada un dos dous subgrupos en que se divide o grupo) realizaranse actividades de orientación docente, de seguimento do traballo do estudiantado, de resolución de dificultades e conflictos na materia, etc.
Sesión maxistral	
Actividades iniciais	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descripción	Cualificación
Estudo de casos	A11 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 C1 C2 C4 C6	Incluen as prácticas con material cuantitativo e cualitativo, así como determinadas lecturas. A súa avaliación será conxunta coa das lecturas.	0
Lecturas	A11 B4 C1 C2 C6 C8	Complemento das clases maxistrais de lectura obligatoria. A realización das mesmas tamén será complementaria da actividade de estudo de casos e da presentación oral. O longo do curso, efectuaráse duas probas nas que se avaliarán os coñecementos do alumno nestes aspectos. O calendario das mesmas facilitarase aos alumnos ao comezo do curso. Cada unha das probas computará quince puntos dos trinta que corresponden a este apartado.	30
Presentación oral	A1 A4 A20 B9 B14 C1	Esta presentación correspón dese coa discusión de lecturas e dos diversos materiais gráfico-estadísticos que integran as clases prácticas. A súa avaliación será conxunta coa das lecturas e os estudos de caso.	0
Proba obxectiva	A21 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 C1 C2 C6	Consistirá na realización dun examen escrito sobre os contidos do programa na convocatoria oficial (materiales teóricos e prácticas con material cuantitativo e cualitativo). Valoraránse a capacidade de expresión, o manexo e o dominio do vocabulario específico, a capacidade analítica e sintética, e o coñecemento dos contidos do programa.	70

Observacións avaliación

A avaliación do alumno comenzará dende o primeiro día do curso en cada un dos apartados sinalados, con independencia da data de matrícula do alumno. NON se existe asistencia obligatoria á clase. Porén, recoméndase a asistencia a clase dende o primeiro día aínda que o estudiante esté pendente de completar o proceso de matrícula.

Para superala asignatura, o alumno debe obter como mínimo 50 puntos dos 100 totais. No caso de que o alumno realice como máximo unha proba de lecturas obligatorias availables durante o curso e non se presente ó exame oficial da materia, a calificación final recibida polo alumno será de "non presentado".

Respecto da oportunidade adiantada extraordinaria e a de xullo, valoraránse da mesma maneira que a de xaneiro (70% da nota final). Por tanto, o estudiante pode superala materia en xullo ou na oportunidade adiantada obtendo 5 puntos dos 7 potenciais.

Por tanto, todos os estudiantes, incluidos os que teñan recoñecemento de dedicación a tempo parcial, poderán superala materia obtendo ao menos 50 puntos dos 100 totais entre todas as probas do curso. Aqueles estudiantes que no poidan acudir as probas do curso con motivo debidamente xustificado (xustificado cos certificados correspondentes para os casos que contempla a normativa académica), poderán realizar as mesmas noutra ocasión que lles será comunicada tendo en conta o sinalado polo regramento académico.

Calificación de non presentado, corresponde ao alumno, cando
so participe de actividades de evaluación que tiñan una ponderación
inferior a o 20% sobre a calificación final, con independencia da
calificación alcanzada.

Está prohibido acceder á aula do exame/probas con cualquier dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenaxe de información.

Asimismo, é necesario que cada alumno que deseñe realizar as probas identifique correctamente co D.N. I. ou carnet de estudiante, con foto actualizada, na aula onde se va a realizar a proba.

Os alumnos/as deben consultar obligatoriamente a plataforma virtual da materia (moodle), onde os profesores colocarán a información mais relevante da mesma. Ademáis, os estudiantes deben subir unha foto actualizada ao seu perfil de moodle.

Fontes de información

Bibliografía básica

- () . Aldcroft, D. H., Morewood, S. (2013): The European economy since 1914, New York, Routledge, 5ª edición.Álvarez Arza, Mª José (2001): Historia económica de la empresa (guía didáctica) , Madrid, UNED.Álvarez Arza, María José et al. (1998): Historia económica (guía didáctica) , Madrid, UNED.Cameron, Rondo (2009): Historia económica mundial. Desde el Paleolítico hasta el presente , Madrid, Alianza, 2ª edición [3ª reimpresión].Catalán, J. (2014): ?From the GreatDepresión to the Euro Crisis, 1929-2013: A Global Approach?, Revista de Historia Industrial nº 53, 3,pp. 15-45.Catalán, J., Miranda, J. A., Ramón, R. (2011): Distritos y clusters en la Europa del Sur , Madrid, Lid.Chandler, Alfred D. Jr. (1996): Escala y diversificación: la dinámica del capitalismo industrial , Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza.Chandler, Alfred D. Jr. (2008): La mano visible: la revolución de la gestión en la empresa norteamericana , Barcelona, Ediciones de Belloch.Comín, Francisco (2011): Historia económica mundial. De los orígenes a la actualidad, Madrid, Alianza.Comín, Francisco y Díaz Fuentes, Daniel (2004): La empresa pública en Europa , Madrid, Síntesis.Comín, Francisco y Martín Aceña, Pablo (eds.) (1996): La empresa en la historia de España , Madrid, Civitas.Comín, Francisco, Hernández, Mauro y Llopis, Enrique (eds.) (2005): Historia económica mundial, siglos X-XX , Barcelona, Crítica.Cuadrado-Roura, J. R. (2012): ?Lacrisis económica actual y sus efectos regionales. Panorama general,perspectivas y posibles salidas?, Cuadernosde CC.EE. y EE., nº 63, pp. 113-136.Debasa Navalpotro (2012): ?China:cambio de sistema e hipercrecimiento económico?, Mediterráneo Económico nº 22, pp. 317-327.Di Vittorio, Antonio (coord.) (2003): Historia económica de Europa siglos XV-XX , Barcelona, Crítica.Díaz Morlán, Pablo (2009): Capitalistas y empresarios. El mercado de la función empresarial , Alicante, Universidad de Alicante.Dunning, John H. (comp.) (1976): La empresa multinacional , México, Fondo de Cultura Económica.Dunning, John H. y Lundan, Sarianna M. (2008): Multinational enterprises and the global economy , 2^a ed., Cheltenham y Northampton, EE.Erro, Carmen (2003): Historia empresarial. Pasado, presente y retos de futuro , Barcelona, Ariel.Estella, M^a. Concepción, Arribas, Victoria y de Haro, Dionisio (2001): Prácticas de historia económica mundial y de España , Madrid, ESIC.Feliú, Gaspar y Sudrià, Carles (2007): Introducción a la historia económica mundial , Valencia, Universitat de Valencia.Fernández, P. (coor.) (2013): La profesionalización de las empresas familiares , Madrid, Lid.García Ruiz, José Luis (1994): Historia económica de la empresa moderna , Madrid, Istmo.García Ruiz, José Luis (coord.) (1998): Historia de la empresa moderna , Madrid, Síntesis.García Ruiz, José Luis (coord.) et al. (1998): Historia de la empresa mundial y de España , Madrid, Síntesis.García-Blanch Menárguez, Francisco (2002): Crecimiento económico en Corea del Sur (1961-2000). Aspectos internos y factores internacionales , Madrid, Síntesis.Goodall, Francis, Gouvirsh, Terence R. and Tolliday, Steven (eds.) (1997): International Bibliography of Business History , London, Routledge.Hannah, Leslie (1996): ?La evolución de las grandes empresas en el siglo XX: un análisis comparativo?, Revista de Historia Industrial , nº 10, pp. 93-125.Hébert, Robert F., Link, Albert N. (2010): A History of Entrepreneurship, London-New York, Routledge, reprinted.Hernández Andreu, Juan y García Ruiz, José Luis (1994): Lecturas de Historia empresarial , Madrid, Civitas.Jensana Tanehashi, Amadeu (2004): Empresa y negocios en Asia Oriental. Estrategias y acciones, Barcelona, UOC.Jones, Geoffrey, Zeitlin, Jonathan (2008): The Oxford Handbook of Business History, Oxford, Oxford University Press.Junqueras, O. y otros (2012): Historia de Japón: economía, política y sociedad , Barcelona, UOC.Landes, D. S. (2006): Dinastías. Fortunas y desdichas de las grandes familias de negocios, Barcelona, Crítica.Landes, D. S. (2008): La riqueza de las naciones: por qué algunas son tan ricas y otras tan pobres , Barcelona, Crítica. Landes, David S., Mokyr, Joel, Baumol, William J. (2010): The invention of enterprise. Entrepreneurship from ancient Mesopotamia to modern times, Princeton y Oxford, Princeton University Press.Marichal, Carlos (2010): Nueva historia de las grandes crisis financieras: una perspectiva global, 1873-2008, Barcelona, Debate.Martín Martín, Victoriano et al. (coord.) (2006): Lecciones de historia económica, Madrid, McGraw Hill.Martín Martín, Victoriano, (coord.) (2012): Historia de la Empresa, Madrid, Pirámide.Micklethwait, John, Wooldridge, Adrian (2003): La empresa. Historia de una idea revolucionaria, Barcelona, Mondadori.Nolan, Peter (2001): China and the Global Economy: National Champions, Industrial Policy, and the Big Business Revolution , Houndsmill, Palgrave.Nuñez, Gregorio y Segreto, Luciano (eds.) (1994): Introducción a la historia de la empresa en España , Madrid, Abacus.Ocampo Suárez-Valdés, Joaquín (1998): Historia económica mundial y de España , Oviedo, Universidad de Oviedo.Palafox, Jordi, ed. (2014): Los tiempos cambian. Historia de la economía. Valencia, Tirant lo Blanch.Pelegrín Solé, Àngels y Jensana Tanehashi, Amadeu (2011): Economía de Japón, Barcelona, UOC.Piore, Michael J. y Sabel, Charles F. (1990): La segunda ruptura industrial, Madrid, Alianza.Pollard, Sidney (1987): La génesis de la dirección de la empresa moderna. Estudios sobre la revolución industrial en Gran Bretaña , Madrid,

Ministerio de Trabajo. Porter, Michael E. (1991): La ventaja competitiva de las naciones , Barcelona, Plaza y Janés.Prieto, Enrique, de Haro, Dionisio y Santos, Marta (2005): Historia Económica. Lecturas y materiales , Madrid, Dykinson.Salort, S. (2012): Revoluciones industriales, trabajo y Estado del Bienestar. La gran ruptura mundial contemporánea, Madrid, Sílex.Teichova, Alice, Lévy-Leboyer, Maurice y Nissbaum, Helga (comps.) (1990): Empresas multinacionales, finanzas, mercados y gobiernos en el siglo XX , Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 2 vols.Tortella, G. y otros (2008): Educación, instituciones y empresa: los determinantes del espíritu empresarial , Madrid, Academia Europea de Ciencias y Artes.Valdaliso, Jesús M.ª y López, Santiago (2007): Historia económica de la empresa , Barcelona, Crítica [reimpresión de 2008].Yoshimori, Masaru (1993): "Claves de la competitividad japonesa", Harvard-Deusto Business Review , nº 56, pp. 20-30.Zamagni, Vera (2004): Historia económica de la Europa contemporánea: de la revolución industrial a la integración europea , Barcelona, Crítica.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

A materia non esixe requisitos previos. Nembargantes, considéranse recomendables alguns prerrequisitos e coñecementos previos: ?

Coñecementos de Historia Universal. - Familiaridade con conceptos básicos de Economía e de Empresa.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías